

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Statv Monachorvm Et Canoniorum Regularium. Titvlvs XXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Clerici languam inhabiles ad pugnandum redimunt votum ultramarinum, nisi in certis casibus, h. d. Abbas Siculus.

De clericis a vero duximus respondendum, quod cum clericatus officium eos reddat inhabiles ad pugnandum, nisi vel consilio strenui, vel officio predicationis instructi, aut magnatum sint obsequio deputati, aut usque adeo divites fuerint, & potentes, ut in expensis suis aliquos secum ducere valeant bellatores: magis ab eis expetit redemptionem accipere, quam ad votum illos cogere prosequendum, si necessitas exigit, vel utilitas persuadet. Hac autem de votibus dicimus, non de his, quibus labor peregrinationis in penitentia est iunctus.

CAP. X.

Qui vovit religionem ingredi, si voto non completo fiat Episcopus: renunciare debet, & votum implere. Sic communiter sumatur.

Idem.

Pertuas b nobis literas intimasti te in Gratianopolitana ecclesia suscipiendi habitum regularem votum solenniter emisisse, & postea promississe in manibus prelati ejusdem ecclesie, te intra duos menses postquam ab Apost. sed. rediisses, votum quod emiseras impleturum. Cumque termino ipso transacto non curasses, quod voveras, adimplere, tandem exilens voti transgressor, vocatus fuisti ad regimen ecclesie Gebensensis, & infra. Nos igitur tuae discretionis consulimus, ut si tuam sanare desideras conscientiam, regimen regnes ecclesie memoratae, ac reddas altissimo vota tua. Quod si capitulum Geben. ecclesie te postmodum canonicè duxerit eligendum, electionem recipere poteris de te factam.

CAP. XI.

Prælati etiam professus potest votum ultramarinum emittere, & in suo usui vigintiannam proventuum ecclesie convertere, Honorius III. Hareben. c. & Bengad. propositus.

Postulastis à nobis, an d vobis professis ordinem regularem, quorum alter cruce signatus est, & reliquis charactere crucis desiderat insigniri, liceat vigintiannam proventuum ecclesiarum vestrarum deputatam succursui terræ sanctæ deferre vobiscum: [1 & 7.] Discretionem vestra taliter respondemus, quod si ecclesie vestrae per absentiam vestram enormiter non laedantur, & vos utiles fueritis terræ sanctæ verbo pariter & exemplo, (quod conscientia vestra duximus relinquendum) dimissis procuratoribus idoneis in ecclesiis vestris, potestis & tenemini votum peregrinationis implere: & sic potest in usus vestros transire vicinissima ecclesiarum vestrarum terræ sanctæ subsidio deputata.

[1 Ut per vos profectus terræ illius succursui, qui parati estis personas vestras exponere servitio Iesu Christi, præsertim cum multi exemplo emulationis laudabiliter provocati ad curendum post vos laudabiliter accingantur: prælati primum Domini contra gentes. Quia vero liberationi terræ illius totis viribus aspiramus.]

DE STATU MONACHORVM ET CANONICORVM REGVLARIVM.

TITVLVS XXXV.

CAP. I.

Diaecesanus non debet molestare monasteria, præterquam pro causa correctionis: nec esse oblata sibi vendicare.

a De materia huius, & cur clericis & Episcopis pugnare non liceat. vid. B. Thom. 2. 2. q. 2. art. 2. b Conc. Trident. sess. 24. tit. de reg. c. 1. c Hareborien. & Beragaden. propositus. al. Harebrien. & Beragaden. al. Haveneris. & Beragavenis. d Virum.

Gregorius Archiepiscopus Neap. a

Theodosius: [1 & 7.] Alicui monasterio b nec tu, nec Presbyteri tui, præter diligentiam disciplinæ, aliquid molestæ inferatis. Aut si quid illic pro diverforum devotione accesserit, vobis vindicare assermetis. Cum monachis sibi ferventibus debeat proficere, quicquid à fidelibus taliter offerri contingit.

[1 Abbas monasterii S. Marini pettoria nobis infirmationis suggestit, qua habetur in subditis, in domo quondam Martini ex qua voluntate decessorem suum Andream Abbatem, monasterium in quo monachi habitare debeant, construxisse. Et quia id in honorem beati Petri Apostolorum principis, & S. Archangelis postulat dedicari: dilectionem tuam presentibus apicibus duximus adhortandam, quatenus ad præd. locum cum postulaverit, ingrossante accedas, veneranda solemnitas dedicationis impendens. Et quatenus necesse fuerit, à Presbyteris ecclesia tua in loco sanctis deservientibus celebrentur sacrificia veneranda missarum, ita ut in eodem.]

CAP. II.

Monachi non debent poni singuli per parocia, hoc primi. Si pro monachatu aliquid detur, receptus à sacri ordinis prohibetur, & recipiens ab officio suspenditur hoc secundò. Monachus habens peculium sine licentia Abbatis, ab altaris communione remouetur: & sic decedens, sepultura & fratrum communione privatur hoc tertio. Si pecunia confertur pro habendo aliquid officium in monasterio, dani & recipiens deponitur, hoc quarto. In prioribus conventualibus per electionem instituti non sunt remouendi sine causa rationali: & de causa rationali tria ponit exempla, h. d. comprehendendo substantiam.

Ex concilio Lateranen. c

Monachi non à precio recipiantur in monasterio, nec peculium e permittantur habere, nec singuli per villas & oppida per quasque parochias ponantur ecclesie, sed in majori conventu, aut cum aliquibus fratribus mancant, nec soli inter seculares homines spiritualium hostium conflictum expectent, Salomon f. dicente: Væ g soli! qui cum ceciderit, non est qui subleuet eum. Si quis autem exactus pro sua redemptione aliquid dederit, ad sacros ordines non ascendat. Is vero, qui eum b receperit, officii suspensione multetur. Qui vero peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro iuncta administratione permillum, à communione removeatur altaris, & qui in extremis cum peculio inventus fuerit, & dignè non penituerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres accipiat sepulturam. quod etiam de universis religiosis precipimus observari. Abbas autem, quia ista diligenter non caverit, officii sui facturam se noverit incursum. Prioratus quoque seu obedientie precii donatione nulli tradantur, alioquin dantes & accipientes à ministerio fiant ecclesiastico alieni. Priores autem cum in ecclesiis conventualibus per electionem capitulorum suorum canonicè fuerint instituti, nisi pro manifesta & rationali causa non mutentur, videlicet si fuerint dilapidatores, si incontinenter vixerint, aut tale aliquid iegerint, pro quo amovendi merito videantur, aut si etiam pro necessitate maioris officii de concilio fratrum fuerint transferendi.

a Hic in quibusdam recentioribus legitur Gregor. 3. in alia sed rectè Constant. Imo primus l. 7. ind. 2. apud. b C. 1. eod. tit. in 1. comp. in alio Theodor. c Conc. Lat. sub. Alex. III. c. 18. d C. 1. eod. tit. in 1. comp. e Id est, proprium. Vid. l. c. 1. de Trib. f Eccl. 1. 4. g Si. h Recipit. i Curaverunt in concilio k Al. ita: ut vid. l. sed in antiq. & in conc. ut est impressum. l Alind.

CAP.

CAP. III.

Mene Cisterciensis, ut servent regulam secundum primariam institutionem. h. d. primo. Et domus religiosa adgregata Cisterciensis, eorum mores servare tenetur. h. d. secundo.

Alexander III. Abbatibus & conventibus Cisterciensis ordinis.

Recolentes & qualiter haec sancta plantatio: [1 & 7.] Dolentes dicimus, quod etsi non ab omnibus, neque in omnibus, à plerisque tamen & in pluribus, ab illa sancta institutione dicitur declinatum: in tantum, ut aliqui ex vobis patris institutionis obliti, contra ordinis vestri regulam villas, ecclesias, & altaria possident, fidelitates & hominia benignè suscipiunt, iustitias & tribunas tenent: [2 & 7.] Ideoque precibus & monitis exhortamur, quatenus domus illæ quæ à prima sui origine in ipso ordine sunt fundatae, constitutis terminis sint contentæ: [3 & 7.] Si enim relictis originalibus ordinis institutis, ad communia volueritis aliorum monasteriorum iura divertere, oportebit vos communi iure censeri: quia dignum est, ut qui similem cum aliis vitam suscipiunt, similem sentiant in legibus disciplinam. Ceterum domus illæ, quæ de alii institutionibus ad vestrum ordinem se transfulerint, vestris omnino se fatigant usibus conformare, & relictis possessionibus, vel etiam communitatibus, quas institutio vestra non recipit, sic se in omnibus religioni vestræ coaptent, ut quemadmodum quidem se in societatem ordinis, & habitus identitatem adsumpserit, sic etiam in paupertate secularium rerum se lateant vestris institutionibus conformatas.

[1] Fides, hæc vitæ fructifera, hæc deniq. vinea Domini Sablae sub primo ordinis vestri priorib. pullulavit, & palmites longè hinc producenti, ad mortifera pellenda circumquaq. venena flores producit & adores, pro vigili custodia custodiatu eorum in omnibus hinc vestri, per quos cooperante Domino in deserto mundi hinc hinc hinc plantatus est bonoflatu. Hu enim paupertatis contenta mater, optimon ponentes in paupertate principium, totius sufficientia assensu sunt complementum, creare ecclesie Clarentis Episcopi & pralari acceptis, ac in conspectu regum & principum fama & merito gloriosi. Nunc autem quod.

[2] Et omne studium adhibent, ut termin eorum dilatentur à terra, quorum conversatio in caeli debet esse. Leditur hinc ordo primus & ruciatu, nec est hæc mutatio dextera excessi, sed potius de dextera in sinistram, qui relicto seculo sub paupertatis habitu Deo militare devertunt, negotiis deniq. secularibus implicentur. Inde est quod & vobis ab aliis qui foris sunt, contentiones & litigia suscitentur, & Abbatibus in causis forensibus occupatis & plurimum in commissis domibus, & tepor ordinis & dissolutio nascitur charitati, maxime paupertate charitas plus proficit, & cupiditate contentum nisi illa restringatur, hæc tepescat.

[3] Nec velint inordinate ad ea manus extendere, quæ sine laboribus & periculis multis, & deinde sine criminibus, & magna impense non poterint retinere.

CAP. IV.

Regularis canonicus, qui non resignavit proprium in morte, non debet in cimiterio sepeliri: & si de facto sepultus fuit, inde debet exhumari, si sine scandalo fieri potest.

Clemens III.

a C. 2. eod. tit. in 2. comp. b In uno vetustissimo, fidelitate, hominia & onera suscipiunt, &c. in alio recentiori, ita: fidelitate & hominia susceperunt, &c. Dicitur benignè, deest in omnibus: & quid sint hominia, explicat Hostiensis. c Recipit.

Super quodam canonico regulari, qui in articulo mortis agens, licet à priore suo communitus, proprium, quod contra regulam latenter habuerat, noluit resignare: & sic diem clausit extremum, & fuit inter alios fratres traditus sepulture: [1 & 7.] Inquisitioni tuæ taliter resp. quod ille canonicus non tantum fuit Christiana sepultura privandus, verum etiam si sine maximo scandalo potuit fieri, de ipsa projici dignus est ecclesia. Hoc autem cum forte contigerit, in similibus est agendum.

[1] Nos duxisti necessariò requirendos. Quia verè te ignorare non credimus, quid de talibus in regula beati Augustini habeatur statutum, & quod idipsius in Lateranensi synodo constet inhibitu manifestè.

CAP. V.

Canonicus regularis potest presbiteri ecclesie parochiali etiam seculari, sed debet habere forum sui ordinis, si commodè fieri potest.

Innocentius III. plebano sancti Germani.

Quod à Dei timore præ oculis habeas, ex fructibus tuis colligitur evidenter, cum opera, quæ facis, testimonium perhibeat veritati. Sanè quondam desiderans ad frugem melioris vitæ transire, officium plebani resignans coram fratribus sancti Victoris Bononien. promissionem de tua conversione fecisti, neque professionem solennem emittens, neque habitum religionis adsumens: sed parociani plebis ejusdem, attendentes te laudabiliter præfuisse, à Florentino Episcopo impetraverunt, ut ministras ibidem: hoc etiam P. Presbyter Cardinalis tunc Apost. sed. lega. ponitur adnatisse, quod jam dicti parociani à nobis ratum haberi & suppliciter postularunt, præsertim cum de licentia prioris sancti Victoris noscatis hæcenus id fecisse. Licet autem in Lateranensi concilio de monachis caveatur, ne singuli per villas & oppida per quascunque parociales ponantur ecclesias, &c. quia tamen istud de canonicis regularibus specialiter non cavetur, quia etsi à sanctorum monachorum confortio non putentur sejuncti, regulæ tamen inservient laxiori, & per antiquos canones etiam monachi possunt ad ecclesiarum parochialium regimen in Presbyteros ordinari, ex quo debent prædicationis officium g (quod privilegium est) exercere: sic annuendum duximus postulari, ut exercens plebani officium, si commodè fieri poterit, unum canonicum regularem tecum habeas ad cautelam: cujus in his, quæ Dei sunt & regularis observantiæ, tam confortio, quam solatio perfruaris.

CAP. VI.

Primo tractat de vestibus monachorum. Secundo de abdicatione propriæ. Tertio de silentio. Quarto de cibis. Quinto de officiis in genere & in specie.

Idem Abbati & conventui Sublacen. h

Um ad monasterium Sublacen. i & infra. Firmiter inhibuimus, ne quis de cetero monachorum lineis camisis uteretur: [1 & 7.] Prohibemus quoque districtè in virtute obedientiæ sub obestatione divini iudicii, ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat: sed si quis aliquid habeat proprii, totum in continenti resignet. Si verò post hoc proprietatem aliquam fuerit deprehensus habere, regulari moni prævia de monasterio expellatur, nec recipiatur.

a C. 2. eod. tit. in 2. comp. b potuerit, habent vestituros quod & serice: postulat. c Gavani, al. Gravini. d C. 1. eod. tit. in 3. comp. e simpliciter. f Conc. Lat. sub Alexan. III. c. 10. g Conc. Trident. sess. 5. de reform. c. 2. & sess. 24. de reform. c. 4. ubi multa valde utilia de prædicationis officio. h al. Abbat. Sublacen. i C. 2. eod. tit. in 2. comp. concil. Trident. sess. 25. tit. de reg. c. 1. & 2.

ulterius, nisi peniteat secundum quoniam inventa fuerit in morte, ipsa cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterquilino subterretur, secundum quod beatus Gregorius narrat in dialogo se fecisse. Unde si quicumque alicui fuerit specialiter destinatum, non presumat illud accipere, sed Abbati vel priori, vel cellario assignetur. In oratorio a vero, refectorio & dormitorio continuum semper silentium observetur. In claustris quoque certis horis & locis secundum antiquam consuetudinem monasterii laudabiliter observatam. In refectorio b vero nullus omnino carne vescatur. Nec in quibusdam solennitatibus (sicut aliquando fieri consuevit) conventus exeat cum Abbate paucis ibi relictis, ut extra refectorium edant carnes, cum illis diebus precipue regularis disciplina sit studiosius observanda. Sed nec extra refectorium, nisi in infirmitorio, eum carnium credant sibi licere. Quoniam ex indulgentia possit Abbas interdum aliquos fratrum, nunc hos, nunc illos (prout necessitas postulaverit) advocare, ipsosque secum in camera sua melius & plenius exhibere. Porro debiles & infirmi, qui minutione indigent, vel aliqua medicina, non seorsum in cameris, sed omnes in infirmitorio, quae necessaria fuerint sibi tam in carnibus, quam in aliis recipiant competenter. Quod si quis eorum debilis fuerit, aut etiam delicatus, ut non possit communibus cibis esse contentus: sic ei provideatur sine scandalo aliorum, ut si Abbas vel prior voluerit in refectorio misericordiam facere specialiter, cibum aliquem competentem non anteillum, sed ante se faciet apportari, de quo ipse illi faciat pitantiam pro sustentatione naturae. Tales autem ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles fuerint c & discreti. Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuo possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri sine contradictione qualibet revocetur. Prior autem praeteris post Abbatem potens sit in opere & sermone, ut exemplo vitae d, verboque doctrinae fratres suos & instruere possit in bono, & a malo etiam revocare: zelum religionis habens secundum conscientiam, & delinquentes corripit & castigat, obediens seoveat & confortet. Abbas vero (cui omnes in omnibus reverenter obediunt) quantum frequentius poterit, sit cum fratribus in conventu, vigilem curam & diligentem sollicitudinem gerens de omnibus, ut de officio sibi commisso, dignam Deo possit reddere rationem. Quod si praevicator ordinis fuerit, aut contemptor, seu negligens aut remissus, pro certo se noverit non solum ab officio deponendum e, sed & alio modo secundum regulam castigandum: eum offensa non solum propria, verum etiam aliena de suis manibus requiratur. Nec astringat f Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare: quia abdicatio g proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regulae monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.

[1 Ad desolium autem hospitalitatis supplendum, mitatum vitis molendini concessimus, ampliora pro tempore concessura, ita tamen quod ad necessitatem pauperum sublevandam, elemosina de cellario conferatur. Nos autem praefatas ecclesias, quae clericis secularibus fuerant in beneficium assignatae, ad usum revocavimus infirmorum, concessionem hospitalium qua facta fuerat Episcopo Anagano irritam decernentes, & statuen-

a In Cod. Barb. in oratorio, nec non refectorio, &c. b disto, vero, deest in antiquo. c sint. d al. verbi doctrinae fratres, &c. e vid. l. carceri. & l. milites. ff. de cast. reo. f extrinseci. g de hoc articulo vid. B. Tho. 2. 2. q. 83. art. 11. & Turrecr. ma. in a. de illo clerico. 32. dist. & Ferdinand. Vafq. l. 1. cent. illustrum. cap. 25.

tes ne cuiquam ulterius in beneficium concedantur, sed infirmarius disponat de illis ecclesiis, prout ad necessitates infirmarii magis noverit expedire.

CAP. VII.

Primo statuit de concilio regularium provincialibus celebrandum singulis trienniis. Secundo moderatur numerum electionum & personarum venientium. Tertio disponit de infirmitariis & praesidentibus capitulo. Quarto de tempore, quo daret capitulum, & quid ibi fieri. Quinto quod observetur, quod ibi fieri. Sexto de capitulo sequenti. Septimo de communis vita ducenda. Octavo de visitatoribus eligendis & ipsorum officio. Nono extendit ad canonicos regulares. Decimo providet super discordia visitationum. Undecimo hortatur dioecanos ad monasteriorum reformationem. Duodecimo praecipit protervos & similes compositi ab officio monasteriorum. Et hac divisio sufficit pro summario.

Idem in concilio generali.

IN singulis regnis sive provinciis fiat de triennio in triennium (salvo iure dioecesanorum pontificum) commune capitulum Abbatum atque priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueverunt tale capitulum celebrare: ad quod universi conveniant praedictionem canonicam non habentes, apud unum de monasteriis ad hoc aptum. Hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plus, quam sex electiones & octo a personas adducat b. Advocent autem in huiusmodi novitatis primordii duos Cister. ordi. viciniorum Abbates ad praedicandum sibi consilium & auxilium opportunum, cum sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati: qui abbeque contradictione duos sibi de ipsis asscient, quos viderint expedire: ac ipsi quatuor praesint capitulo universo, ita quod ex hoc nullus eorum sibi auctoritatem praesolationis assumat, unde cum expedierit, provida possit deliberatione mutari. Huiusmodi vero capitulum aliquot certis diebus continue, juxta morem Cister. ordi. celebratur: in quo diligens habeatur tractatus de reformatione ordinis, & observantia regularibus, inviolabiliter observetur, omni exculpatione & contradictione, & appellacione remotis: Provisio nihilominus ubi sequenti termino debeat capitulum celebrari. Et qui convenierint, vitam ducant communem & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas, ita quod si non omnes poterint in eisdem, sittem plures simul in diversis domibus commoretur. Ordinentur etiam in eodem capitulo religiosa ac eccum spectat personae, quae singulas abbatias ejusdem regni seu provinciae non solum monachorum, sed etiam monialium, secundum formam sibi praefixam, vice contra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quae correctionis & reformationis officio viderint indigere: ita quod si rectorem loci cognoverint ab administratione penitus amovendum, denuncient Episcopo proprio, ut illum amovere procuret. Quod si non fecerit, visitatores hoc referant ad Apostolicam sedem. Hoc ipsum e regulares canonicos secundum ordinem suum volumus & praecipimus observare. Si vero in hac novitate quicumque difficultatis emerferit, quod per praedictas personas nequeat expediri, ad Apost. sedis iudicium abique scandalo referatur, ceteris irretractabiliter observatis, quae concordati fuerint deliberatione provisae. Porro dioecani Episcopi monasteria sibi subiecta, ita studeant reformare, ut cum ad ea praedicti visitatores accesserint, plus in illis inveniatur quod commendatione, quam quod correctione sit dignum, atten-

a al. novem. sed in concilio, osto legitur. b De hoc articulo vide quos citavi in c. cum ex officio. sup. de praeser. c in Concilio Barb. H. ipsum circa regulares, &c. tiffino.

filium praevenire ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur: quia sicut volumus a superiorum iura observari, ita inferiores nolumus injurias sustinere. Ad hoc districte praecipimus tam diocesanis Episcopis, quam personis, quae praerunt capitulis celebrandis, ut per cen. eccl. appellat. remota compellant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magistros, & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria praesumant offendere in personis aut rebus: & si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem b compellere non omittant, ut liberius & quietius Deo valeant famulari.

CAP. VIII.

Primo tractatus de correctione monachorum. Secundo de correctione Abbatum. Tertio visitatorum. Quarto de secularibus in monasteriis beneficiis. Quinto constitutionem extendit ad monachos, hoc sufficit pro sumario.

Honorius III. Abbatibus & monachis in Lombardia & Marchia Tervisana constituit.

PA, quae pro religionis honestate: [1 & 7.] Porro cum visitatores secundum statutum generalis concilii c. ordinati a generali Abbate capitulo processerint ad visitationis officium exequendum, de statu monasteriorum & observantia regularibus diligenter inquirent, & tam in spiritualibus, quam in temporalibus corrigant, & reformant quae viderint corrigenda: ita tamen quod monachos delinquentes per Abbatem loci corrigi faciant, & sique iniqui poenitentiam salutaris iuxta beati Benedicti regulam, & apostolica instituta, non secundam normam prae consuetudinis, quae quasi pro lege in quibusdam ecclesiis inolevit. Ipsi etiam visitatores, monachos, quos contumaces invenerint & rebelles, iuxta modum saepe vice nostra regulari censura percellant absque personarum delectu, non parcendo rebellibus ob suam pertinaciam vel potentiam amicorum, quin ovem moribundam eiciant ab ovili, ne inficiat oves sanas. Si vero d. Abbates in corrigendis iuxta visitatorum mandatum & regularia instituta seipsum seu monachos inventi fuerint negligentes, proclamantur & corripiantur, & ita puniantur publice in capitulo generali, quod poena ipsorum sit aliis in exemplum. Quod si Abbas non exemptus, fuerit a visitationibus nimis negligens, & remissus inventus, id loci diocesano denunciatur sine mora, & per illum detur ei fidelis & providus coadjutor usque ad capitulum generale. Si autem dilapidator inventus fuerit, vel alias merito amovendus: per diocesanum postquam hoc sibi a visitationibus denunciatum fuerit, amoveatur absque iudiciorum strepitu a regione abbacie, ac monasterio provideatur inteream administrator idoneus, qui temporalium curam gerat, donec ipsi monasterio fuerit de Abbate provisum. Quod si forsitan Episcopus hoc adimplere noluerit vel neglexerit: visitatores vel praesidentes capitulo generali defectum Episcopi Apost. sed. non differant inimicare. Hac eadem circa exemptos Abbates fieri praecipimus per visitatores, vel praesidentes capitulo generali: depositione ipsorum sed. Apost. reservata: ita ut Abbate, qui amovendus videbitur, interim per visitatores vel in capitulo

praesidentes ab administratione suspenso, administrator idoneus monasterio deputetur. Illorum autem excessus & alia, quae visa fuerint intemanda, capitulo praesidentes nobis denuncient per fideles nuncios & prudentes, quibus de communi contributione Abbatum iuxta cujuslibet facultatem sufficienter ministrentur expensae. Sequentes autem visitatores perquirant priorum visitatorum vestigia diligenter, & eorum negligentias & excessus referant sequenti capitulo generali, ut iuxta culpam publicè debitam poenam portent. Idem etiam de Abbatibus praesidentibus generali capitulo praecipimus observari. Praecipimus quoque a, ut in nullo monasterio ad praebendas recipiant de cetero Abbates & monachi clericos seculares: nec hi, qui jam recepti sunt, locum vel vocem in capitulo, dormitorio vel refectorio seu claustris sibi vindicare contendant, seu monachorum coetibus importune se praesumant miscere, sed beneficiis sibi concessis, contenti convertentur, honestè opportuna obsequia in monasteriis fideliter impendentes, nihilque ultra in spiritualibus aut temporalibus exigant in ipsis monasteriis vel usurpent. Si qui verò talium a visitatoribus inventi fuerint criminosi, per b diocesanum Episcopum in non exemptis, & per visitatores vel praesidentes generali capitulo in exemptis beneficiis priventur eisdem. Haec autem omnia etiam in monasteriis, quae non habent Abbates proprios sed priores, nec non in monasteriis monialium, quoad articulos abbatibus & monialibus congruentes, praecipimus observari.

[1. Ac religionum salute provide ordinarunt Apostolice sedis munimine roboranda, ut suscipiantur devotius & diligentius observentur. Cum ergo per d. s. s. Abbatem Montis belli quadam capitula nobis fuerint presentata, quae ad castigandum transgressiones multiplices & excessus quas in quibusdam cenobiiis invenerat, videbantur pro salute & honestate vestra laudabiliter statuenda: nos ea examinare & corrigi fecimus, & praecipimus ut inviolabiliter observentur quae sigillo ven. s. n. Hostien. & Tuscanorum Episcoporum muniti fecimus ad cautelam. Ad hoc volumus & praecip. auct. A. ut visitatores ad generale capitulum convocent Abbates & priores, non habentes Abbates proprios tam exemptos quam non exemptos Lombardia & Marchia, qui non consueverunt huiusmodi capitulum celebrare, praesidentes vero in ipso capitulo generali canonice & impedimento sublato, eos qui contempserint vel neglexerint convenire: sub cuius contra. & app. ob. per cens. eccl. compellant, & usque ad satisfactionem condignam relaxent: eadem censura satisfieri, quae eodem capitulo deliberatione provida ordinata fuerint firmiter observari, reddiduri tam ipsi quam visitatores, & alii iuxta cujuslibet ministerium Domini, in cuius conspectu nuda & aperta omnia in extremo examine rationem, si omnem sollicitudinem & diligentiam qua circa correctionem & reformationem ordinis ac visitationem cenobiorum impendenda fuerint, neglexerint adhibere.]

DE RELIGIOSIS DOMIBUS: UT EPISCOPUS SINT SUBJECTAE.

TITVLVS XXXVI.

CAP. I.

Si dubitatur in cuius diocesi sit basilica consecranda, ille Episcopus consecrabit, qui prius in illo episcopatu exercebat.

Gregorius Victor Archiepiscopo Neapol.

a Vide Ludo. Rom. sing. 663. incipit, An simplex capellanus.
b Dicitur Episcopus, deest in antiquis & in recentioribus magis emendatis. c Episcopo.